

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ОСВІТИ, НАУКИ ТА ІННОВАЦІЙ

В И С Н О В О К

До протоколу № 109
від 02 листопада 2022 року

до проекту Закону України
про внесення змін до деяких законів України
щодо забезпечення якості вищої освіти
(реєстр. № 8095 від 04.10.2022)

Комітет Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій за дорученням Голови Верховної Ради України Р. Стефанчука розглянув 02.11.2022 (протокол № 109) проект Закону України про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення якості вищої освіти (реєстр. № 8095 від 04.10.2022), поданий народними депутатами України Бабаком С.В., Лис О.Г., Грищуком Р.П., Бондаренком О.В., Васильковським І.І., Гришиною Ю.М., Кицаком Б.В., Кузнєцовим О.О., і зазначає таке.

У пояснювальній записці до законопроекту визначено, що його розроблено з метою удосконалення механізму забезпечення якості вищої освіти. Основними завданнями є уточнення процедур формування складу Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, встановлення його структури, визначення порядку проведення інституційної акредитації закладів вищої освіти та постакредитаційного моніторингу.

Для досягнення цієї мети законопроектом пропонується привести структуру Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти (далі – НАЗЯВО) до європейських вимог та вдосконалити механізми його роботи з метою покращення якості вищої освіти, зокрема:

- 1) передбачити створення в структурі НАЗЯВО окремої Апеляційної палати, члени якої не беруть участі у голосуванні під час розгляду питань про акредитацію освітніх програм закладів вищої освіти;
- 2) вдосконалити процедуру акредитації освітніх програм закладів вищої освіти;

3) запровадити процедуру постакредитаційного моніторингу акредитованих освітніх програм, яка має бути безоплатною (а точніше, проводиться за рахунок коштів, сплачених закладами вищої освіти за акредитацію освітніх програм), а також постакредитаційний моніторинг закладів вищої освіти, що отримали інституційну акредитацію;

4) врегулювати окремі питання визнання сертифікатів про акредитацію освітніх програм, виданих іноземними акредитаційними агентствами чи агентствами забезпечення якості вищої освіти, перелік яких затверджується Кабінетом Міністрів України;

5) вдосконалити окремі питання процедури інституційної акредитації закладів вищої освіти;

6) визначити на рівні закону, що на Голову, заступників Голови, посадових осіб секретаріату та членів Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти поширюються вимоги Закону України “Про запобігання корупції” та НЕ поширюється дія Закону України “Про державну службу”;

7) вивести наукових і науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти, які на платній основі залучаються до проведення акредитації освітніх програм з-під дії обмежень щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності, визначених Законом України “Про запобігання корупції”.

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України надало свої зауваження, основними з яких є такі:

1) правовий статус як самого НАЗЯВО, так і його працівників потребує приведення у відповідність до законодавства про центральні органи виконавчої влади;

2) запропонований підхід щодо наявності виключно вищої юридичної освіти для делегованих осіб до Апеляційної палати є дещо сумнівним;

3) з огляду на особливості конституційно-правового статусу, комітет Верховної Ради України не може бути суб'єктом делегування осіб до Апеляційної палати НАЗЯВО;

4) некоректним є уточнення щодо здійснення оплати зазначених послуг “за рахунок видатків загального фонду бюджету” саме у цьому Законі, адже питання розподілу бюджету на загальний та спеціальний фонди, визначення їх складових частин є виключним предметом правого регулювання Бюджетного кодексу України (п. 5 ч. 4 ст. 13; далі – БК);

5) питання включення параметру наявності інституційної акредитації до показників освітньої діяльності закладу вищої освіти, що використовуються у формулі розподілу видатків державного бюджету на вищу освіту між закладами вищої освіти (нова ч. 4 ст. 25-1 Закону), належить до предмету регулювання БК, зокрема, п. 46 його розділу VI.

Міністерство фінансів України у своєму висновку надало два застереження:

1) що доповнення Закону нормою про те, що НФДУ має право “оплачувати послуги експертів та членів комісій конкурсів, пов'язані з організацією і проведенням конкурсного відбору проектів”, потребуватиме залучення коштів державного бюджету. Водночас до законопроекту не надано фінансово-економічного обґрунтування;

2) що потенційне збільшення терміну виконання прикладних наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок запровадження може призвести до втрати актуальності проекту, а також неможливості подальшої їх комерціалізації.

Міністерство освіти і науки України у своєму експертному висновку надало ряд зауважень і пропозицій, які можуть бути розглянуті та враховані чи відхилені після прийняття проекту Закону у першому читанні.

Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти вважає, що законопроект може бути підтриманий “без зауважень”.

Також до Комітету надійшли зауваження та пропозиції Спільного представницького органу репрезентативних всеукраїнських об'єднань профспілок на національному рівні, які можуть бути розглянуті та враховані чи відхилені після прийняття проекту Закону у першому читанні.

Підкомітет з питань вищої освіти на своєму засіданні від 01.11.2022 розглянув законопроект, наведені вище висновки та зауваження і прийняв рішення пропонувати Комітету рекомендувати Верховній Раді України прийняти його за основу.

На засіданні Комітету народними депутатами України - членами Комітету, які є авторами законопроекту, було запропоновано розглядати цей законопроект з урахуванням таких, узгоджених з Міністерством освіти і науки України та Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти, пропозицій:

1) у пункті 1 розділу I:

а) в абзаці другому підпункту 2 слова “незалежних організацій забезпечення якості вищої освіти” замінити словами “незалежних установ оцінювання та забезпечення якості вищої освіти”;

б) у підпункті 3:

в абзаці третьому слова “незалежних організацій забезпечення якості вищої освіти” замінити словами “незалежних установ оцінювання та забезпечення якості вищої освіти”;

в абзаці сьомому слово “визнає” замінити словами “вносить інформацію до Єдиної державної електронної бази з питань освіти про”;

в) у підпункті 4:

абзац тринадцятий викласти в такій редакції:

“10. Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти утворюється Апеляційна палата у складі п'яти членів з осіб, які мають вищу юридичну освіту, науковий ступінь та/або вчене звання та досвід фахової роботи у сфері забезпечення якості вищої освіти не менше п'яти років. Члени Апеляційної палати обираються строком на два роки на конкурсних засадах та виконують покладені на них функції на підставі укладених з ними цивільно-правових договорів.”;

абзац сімнадцятий виключити;

г) абзац другий підпункту 5 після слова “види” доповнити словом “обов'язкових”;

г) у підпункті 7:

абзац дев'ятий викласти в такій редакції:

“У разі виявлення під час постакредитаційного моніторингу невиконання критеріїв акредитації Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти має право припинити дію сертифікату про акредитацію відповідної освітньої програми.”;

абзац дванадцятий виключити;

в абзаці тринадцятому слова “після прийняття рішення про визнання сертифікатів у порядку, встановленому положенням про акредитацію освітніх програм, та зазначаються у документі про вищу освіту” виключити;

доповнити новим абзацом такого змісту:

“Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти має право обґрунтовано відмовити у внесенні інформації до Єдиної державної електронної бази з питань освіти у разі невідповідності проведеної акредитації стандартам і рекомендаціям забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти.”;

2) підпункт 2 пункту 2 розділу I викласти в такій редакції:

“2) частину третю статті 25 доповнити словами “науково-педагогічних, наукових працівників та здобувачів вищої освіти, зокрема військових навчальних закладів (закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання, військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти), залучених Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти на оплатній основі до проведення акредитації.”.

Заслухавши інформацію ініціаторів законопроекту, голови підкомітету з питань вищої освіти Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій Гришиної Ю.М., представників Міністерства освіти і науки України, Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, та широко обговоривши це питання, **Комітет Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій ухвалив:**

1. Рекомендувати Верховній Раді України:

1.1. відповідно до частини третьої статті 93 Регламенту Верховної Ради України включити проект Закону України про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення якості вищої освіти (реєстр. № 8095 від 04.10.2022), поданий народними депутатами України Бабаком С.В., Лис О.Г., Грищуком Р.П., Бондаренком О.В., Васильковським І.І., Гришиною Ю.М., Кицаком Б.В., Кузнєцовим О.О., до порядку денного восьмої сесії Верховної Ради України;

1.2. проект Закону України про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення якості вищої освіти (реєстр. № 8095 від 04.10.2022), поданий народними депутатами України Бабаком С.В., Лис О.Г., Грищуком Р.П., Бондаренком О.В., Васильковським І.І., Гришиною Ю.М., Кицаком Б.В., Кузнєцовим О.О., за результатами його розгляду в першому читанні прийняти за основу з урахуванням пропозицій народних депутатів України – членів Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій;

1.3. доручити Комітету з питань освіти, науки та інновацій доопрацювати зазначений законопроект з урахуванням поправок і пропозицій суб'єктів законодавчої ініціативи, скоротивши строк подання таких поправок і пропозицій наполовину, а також з урахуванням пропозицій, висловлених у висновку від

02 листопада 2022 року відповідно до частини першої статті 116 Регламенту Верховної Ради України, та внести його на розгляд Верховної Ради України у другому читанні.

2. Доповідачем на пленарному засіданні Верховної Ради України з цього питання визначити Голову Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій Бабака С.В.

Голова Комітету

Сергій БАБАК